

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

МОДУЛЬ 2

ІНТЕГРАЦІЯ ПОДОЛАННЯ СТИГМИ У ЩОДЕННУ ПРАКТИКУ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Sponsored by

In partnership with:

Through support from:

СТИГМА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

- Подолання стигми щодо ВІЛ є важливим кроком на шляху до:
 - Досягнення цілей щодо громадського здоров'я
 - Перемоги над епідемією ВІЛ
 - Покращення загального психологічного та фізичного благополуччя людей, які живуть з ВІЛ
- Страх перед стигмою і дискримінацією є основною причиною небажання пацієнтів пройти тест на ВІЛ, повідомити про ВІЛ-позитивний статус чи почати лікування ВІЛ

ЯК ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ СТИГМА У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ?

Кільки прикладів стигматизуючої поведінки та ставлення з боку працівників медичного закладу:

- Нехтування або ізолювання ВІЛ-позитивних пацієнтів у спеціально відведених місцях на території медичного закладу
- Надання відмінних або неналежних послуг через ВІЛ-позитивний статус пацієнтів або їхню приналежність до ключових груп населення (напр., чоловіки, які мають секс з чоловіками, люди, які вживають наркотики)
- Відмова працювати з ВІЛ-позитивними колегами
- Насильство над пацієнтами – вербальне чи фізичне – через їхній ВІЛ-статус
- **Плітки – це вербальне насильство!**

ЯК ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ СТИГМА У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ? (ПРОДОВЖЕННЯ)

- **Надавачі медичних послуг:**
 - Проводять неналежні поспішні огляди з мінімальним контактом
 - Використовують рукавички і маски під час звичайних процедур
 - Відкладають послуги або відмовляють у них
 - Вимагають додаткову плату за послуги
 - Порушують приватність і конфіденційність пацієнта
 - Демонструють непривітність у спілкуванні
 - Ставляться до людей без поваги і гідності

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

ЯКИМ Є ВІЛЬНИЙ ВІД СТИГМИ МЕДИЧНИЙ ЗАКЛАД?

У вільному від стигми медичному закладі люди, які живуть з ВІЛ, та ключові групи населення:

- Відчувають, що до них ставляться з повагою та співчуттям
- Отримують високоякісні медичні послуги

Джерело: ЮНЕЙДС: Стикаючись з дискримінацією: Подолання стигми щодо ВІЛ і дискримінації у сфері охорони здоров'я та за її межами. ЮНЕЙДС 2017

ЧИ Є ВАШ ЗАКЛАД ВІЛЬНИМ ВІД СТИГМИ?

Розроблений ЮНЕЙДС перелік мінімальних стандартів:

- Надання своєчасної та якісної медичної допомоги усім, хто її потребує
- Інформована згода пацієнта передує проведенню будь-яких тестів
- Надання медичних послуг є непримусовим і безоплатним
- Повага до приватності та конфіденційності пацієнтів
- Надавачі медичних послуг мають професійну підготовку з надання вільних від стигми послуг
- Розроблені механізми відшкодування у випадку стигми (дискримінації)
- Залучення громад, які постраждали від ВІЛ, до участі у розробці та спостереженні за дотриманням політики та виконанням програм

ПОДОЛАЙТЕ СТИГМУ У СВОЄМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Практичні поради, які допоможуть Вам подолати стигму у своєму медичному закладі:

- Затвердіть норми поведінки та комплекс заходів, що спрямовані на подолання стигми у медичному закладі
- Забезпечте однаково високоякісну медичну допомогу для ЛЖВ, ключових груп населення та інших пацієнтів
- Створіть дружню та привітну атмосферу для пацієнтів
- Повідомляйте іншим та протидійте медичним працівникам, які стигматизують пацієнтів
- Підтримуйте працівників свого медичного закладу у рішенні пройти тест на ВІЛ та забезпечте їх повною підтримкою з боку колег та адміністрації у випадку ВІЛ-позитивного діагнозу

КЕЙС

Стигма, з якою стикаються медичні працівники

- Ізабель 45 років, вона працює старшою медсестрою у медичному закладі. Вона одружена, має трьох дітей. Ізабель люблять і поважають у громаді.
- Ізабель дізналася про свій ВІЛ-позитивний статус під час останньої вагітності, тож наразі вона відвідує приватну клініку, яка не пов'язана з медичним закладом, де та працює, щоб отримати послуги з лікування та супроводу ВІЛ, включаючи антиретровірусну терапію та інші послуги.
- Протягом останнього візиту до приватної клініки Ізабель випадково наштовхнулася на свого колегу по роботі. Колега зрозумів, що Ізабель, швидше за все, має ВІЛ-позитивний статус, та розповів про це на роботі.
- Ізабель знає, що на роботі тепер багато пліткують про те, чи справді у неї діагностували ВІЛ. Плітки, а також занепокоєння щодо того, як її сприймають колеги, впливають на її стосунки з іншими працівниками медичного закладу та здатність ефективно виконувати обов'язки старшої медсестри.

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

Як медичні працівники ми можемо і повинні взяти на себе відповідальність зменшити стигму у своєму медичному закладі

Підніміть проблему стигми на зборах трудового колективу

Наголошуйте на важливості поваги, командної роботи та взаємопідтримки
Заохочуйте та підтримуйте працівників, які мають бажання пройти тест на ВІЛ

Змініть особисте ставлення та поведінку

Не робіть жодних припущень, якщо не знаєте усіх фактів

Зупиніть плітки

Протидійте тим, хто стигматизує інших

Розробіть та запровадьте політику щодо подолання стигми

Протидійте стигмі та допоможіть колегам навчитися не стигматизувати інших працівників чи пацієнтів

ЧОГО НАС
ВЧИТЬ КЕЙС
ПРО ІЗАБЕЛЬ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНКИ РІВНЯ СТИГМИ

Надайте пацієнтам перелік питань для самостійної оцінки рівня стигми у медичному закладі:

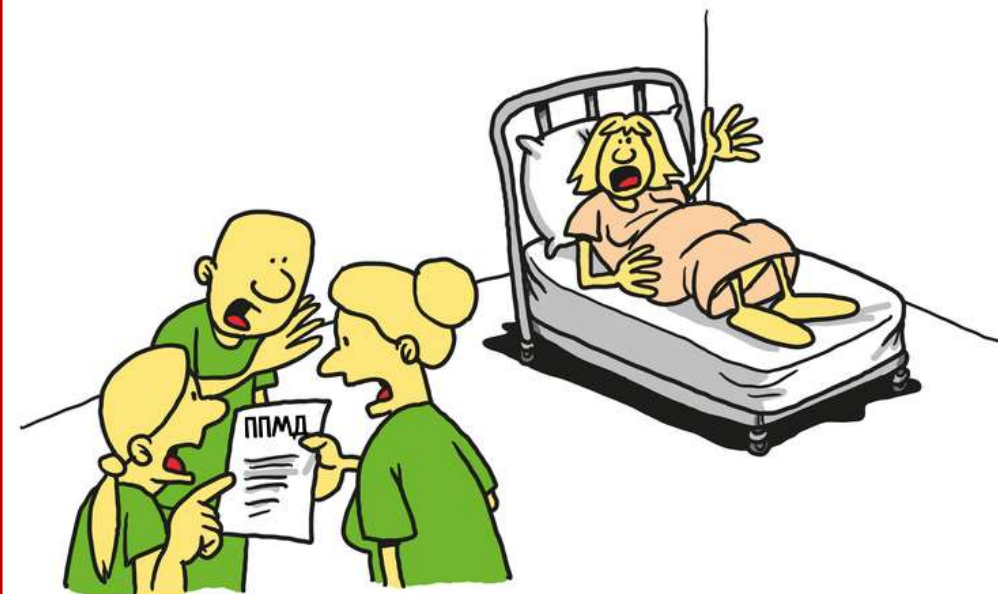
- Чи зазнаєте Ви наразі стигми у громаді?
 - Якщо так, як це впливає на Ваше щоденне життя?
- Чи зазнаєте Ви наразі стигми у медичному закладі?
 - Якщо так, хто у медичному закладі стигматизує Вас? Яким чином?
- Як стигма впливає на медичну допомогу, яку Ви отримуєте у медичному закладі?
- Чи знають члени сім'ї або друзі про Ваш ВІЛ-статус?
- Чи відчуваєте Ви себе присоромленим(ою) або не таким(ою) як усі через ВІЛ-статус?
- Чи відчуваєте Ви звинувачення з боку інших через ВІЛ-статус?
- Чи маєте Ви доступ до мережі підтримки?

КЕЙС

- Аміна це 23-річна вагітна жінка, яка звернулася до медичного закладу, щоб отримати медичну допомогу при пологах. Взявши до рук медичну карту Амینی, лікар прочитав “ППМД”. Він одразу ж зрозумів, що Аміна ВІЛ-позитивна.
- Чекаючи прийому лікаря, Аміна помітила, як він перешіптується про щось з іншими медичними працівниками, після чого ті пильно на неї дивляться. Вона засмутилася та почала нервувати через те, що вони її обговорюють, крім того, жінка побоювалася, що вони можуть відмовитися приймати пологи.
- Аміна довго чекала, поки хто-небудь надасть їй медичну допомогу. Коли у неї почалися перейми, Аміна почала голосно кликати на допомогу, але лікар вдав, ніби він сильно зайнятий і не чує її відчайдушного крику.
- Медсестра зжалилася над жінкою та прийняла пологи. Однак після того Амину залишили саму. Протягом багатьох годин вона бачила, як лікарі та медсестри надають іншим жінкам допологову та післяпологову медичну допомогу з належною уважністю та повагою.
- Аміна пообіцяла собі більше ніколи не повертатися до цього медичного закладу не зважаючи на те, що він розташований найближче до її місця проживання, і саме тут їй було б найзручніше отримувати допологову медичну допомогу.

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

Як медичні працівники ми повинні дотримуватися норм поведінки, які зобов'язують нас надавати якомога якіснішу медичну допомогу усім без винятку, хто цього потребує

Аміна та її дитина отримують неналежну медичну допомогу через ВІЛ-статус Аміні

Медпрацівники повинні зрозуміти, що їхні ставлення та переконання впливають на якість медичної допомоги, яку вони надають Аміні

Медпрацівники повинні пройти відповідну підготовку та перепідготовку, щоб уникати стигматизуючої і дискримінуючої поведінки

Крім того, медпрацівники повинні знати про шляхи передачі ВІЛ та мати доступ до універсальних заходів безпеки, щоб знизити ризик інфікування

**ЧОГО НАС
ВЧИТЬ КЕЙС
ПРО АМІНУ**

ПОДОЛАННЯ СТИГМИ: КРОКИ ДО УСПІХУ

Усвідомити

Поставте себе на місце пацієнта, усвідомте його(її) особисті потреби/проблеми, а також перешкоди на шляху до медичної допомоги/доброго здоров'я

Відкинути

Відкиньте власні переконання

Прийняти

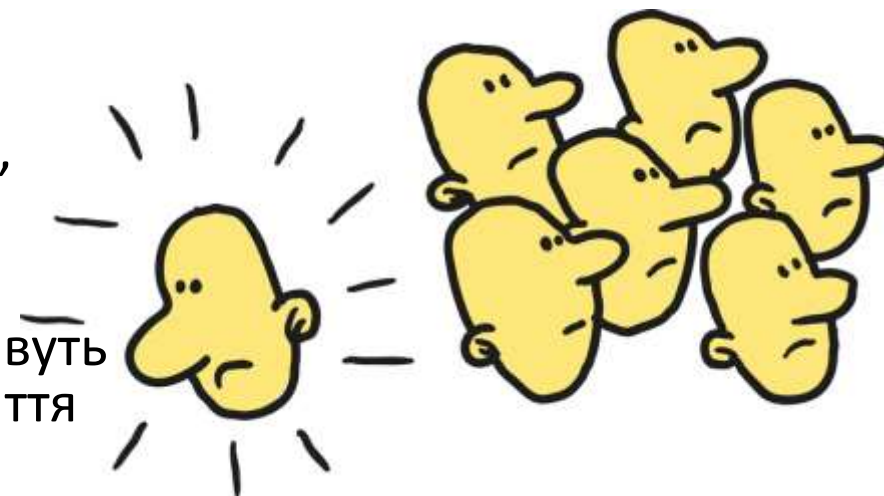
Без жодного осуду прийміть людей такими, якими вони є, а також їхній стиль життя та зроблений ними вибір

Зрозуміти

Зрозумійте свою громаду та різноманіття людей, які в ній живуть

ПОНЯТТЯ ПЕРЕХРЕСНОЇ СТИГМИ

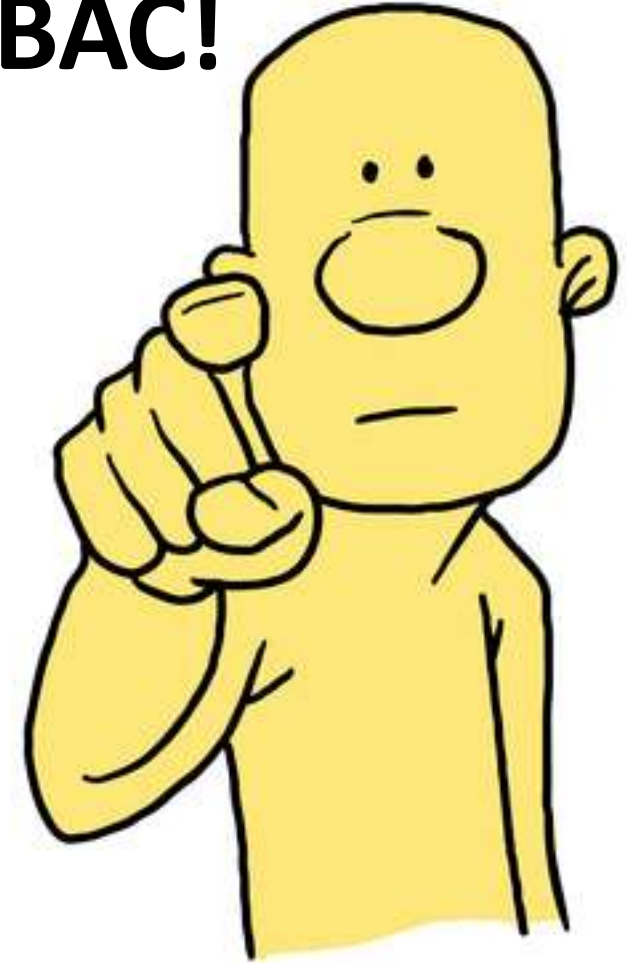
- Стигма по-різному впливає на різні групи людей залежно від віку, статі, расової чи етнічної приналежності, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, віросповідання та соціально-економічного статусу
- Люди, які живуть з ВІЛ, піддаються маргіналізації через соціальну ідентичність та нерівність
- Багаторівневі форми стигми, що накладаються одна на одну, слугують основою для перехресної стигми:
 - Жінки зазнають подвійної стигми щодо статі і ВІЛ-статусу
 - Чоловіки, які мають секс з чоловіками, і є людьми, які живуть з ВІЛ, стають об'єктом подвійної стигми через статеве життя та ВІЛ-статус
 - Чоловіки і жінки, які живуть з ВІЛ, та належать до расових чи етнічних меншин у громаді, зазнають багаторівневої стигми
 - Стигма щодо ВІЛ набуває більш жорстких форм серед людей старшого віку

ВСЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ВАС!

Кроки до дестигматизації

- Обов'язок працівників медичного закладу – у тому числі і Вас – допомогти усім людям відчувати привітне ставлення та виявляти до них повагу і гідність, на які має право кожна людина
- Нездатність створити привітне, прийнятне та безпечне середовище збільшує ймовірність відмови від медичної допомоги, неявки пацієнтів на огляди та негативних наслідків для здоров'я

ВСЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ВАС!

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Визнати

- Визнайте, що стигма і дискримінація мають місце у Вашому медичному закладі
- Визнайте, що медпрацівники повинні мати можливість повідомити про стигматизуючі дії без страху перед покаранням за це

Протидіяти

- Протидійте хибним уявленням про шляхи передачі ВІЛ
- Страх медперсоналу перед інфікуванням ВІЛ через безпечний контакт є основною причиною стигматизації та дискримінації у медичних закладах

Зменшити

- Зменшуйте відстань між пацієнтами і медпрацівниками
- Медпрацівники повинні проявляти емпатію до пацієнтів

СЛОВА МАЮТЬ ЗНАЧЕННЯ! ПОДОЛАННЯ СТИГМИ У ДІАЛОЗІ

- Слова, які Ви вживаєте, або стануть підтримкою для пацієнтів, або змусять їх відмовитися від послуг з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ та інших послуг
- У мові на перше місце ставте людину
 - У мові на перше місце потрібно поставити людину і тільки потім згадувати про її захворювання (напр., ВІЛ-позитивний статус)
 - Переконайтеся, що не називаєте пацієнтів «ВІЛ-позитивні» чи «ВІЛ-інфіковані люди» замість «люди, які живуть з ВІЛ»

СЛОВА МАЮТЬ ЗНАЧЕННЯ!

(ПРОДОВЖЕННЯ)

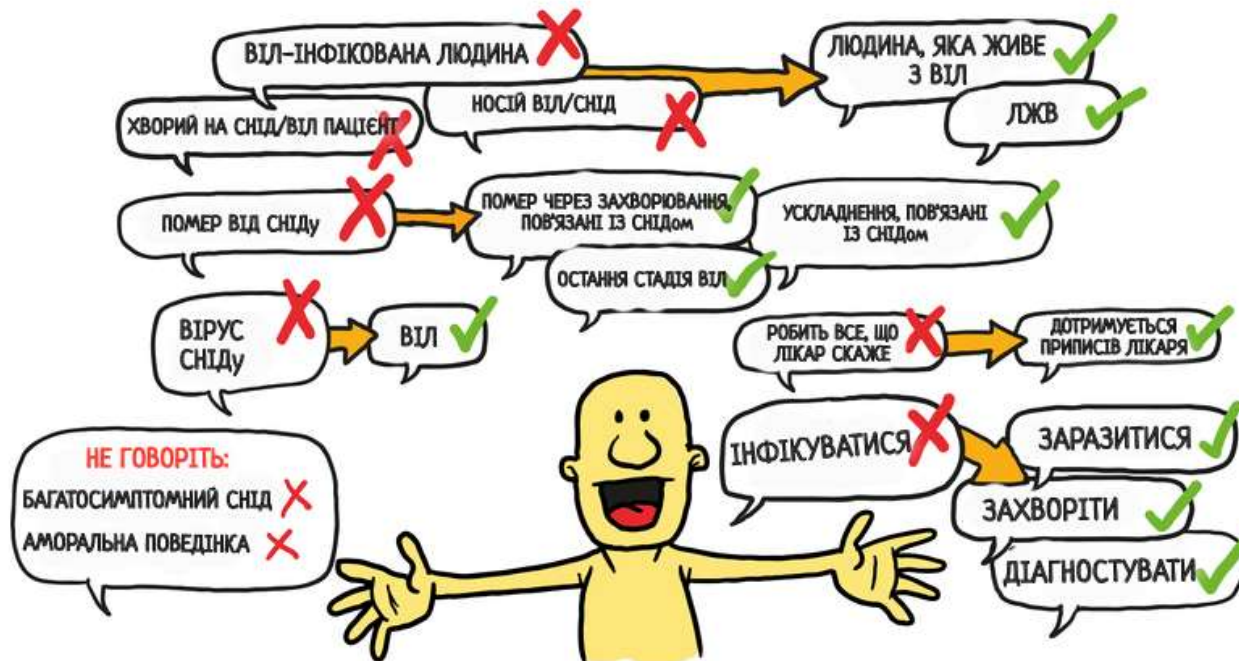

- Поцікавтеся у пацієнтів, як вони себе ідентифікують та як до них правильно звертатися
- Зважайте на гендерний фактор під час вибору слів
- Уникайте емоційно-оцінної лексики

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

«ТАК» КОРЕКТНОСТІ!

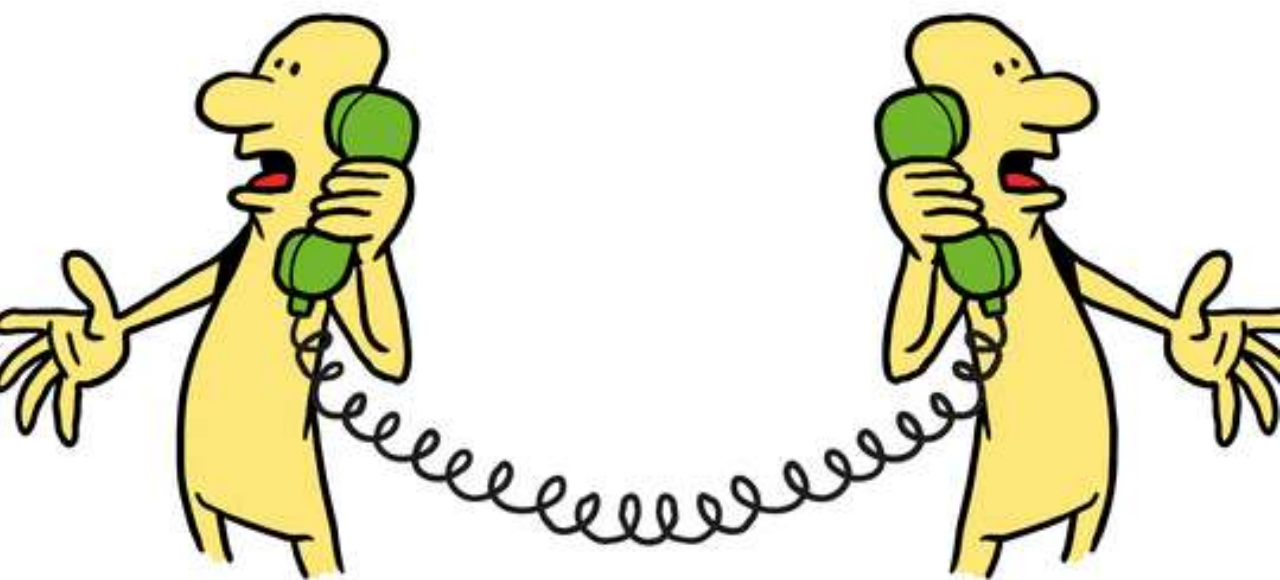
Джерело: Навігатор подолання стигми у діалозі у рамках Програми масштабу медичної допомоги IAPAC (IAPAC Caliber of Care Stigma Dialogue Navigator)

Стигматизуюче	Бажано
ВІЛ-інфікована людина, хворий на СНІД пацієнт, носій ВІЛ	Людина, яка живе з ВІЛ
Помер від СНІДУ	Помер через захворювання, пов'язані із СНІДОМ
Вірус СНІДУ	ВІЛ (СНІД це діагноз, а не вірус)
Багатосимптомний СНІД	Не існує такого медичного визначення. Варто послуговуватися терміном СНІД
Інфікуватися	Захворіти на ВІЛ
Слідувати приписам лікаря	Дотримуватися приписів лікаря
Аморальна поведінка	Це образливе оцінне судження, якого варто уникати. Натомість говоріть «має багато партнерів».

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

ДВОСТОРОННЯ ЛІНІЯ КОМУНІКАЦІЇ

Джерело: Навігатор подолання стигми у діалозі у рамках Програми масштабу медичної допомоги IAPAC (IAPAC Caliber of Care Stigma Dialogue Navigator)

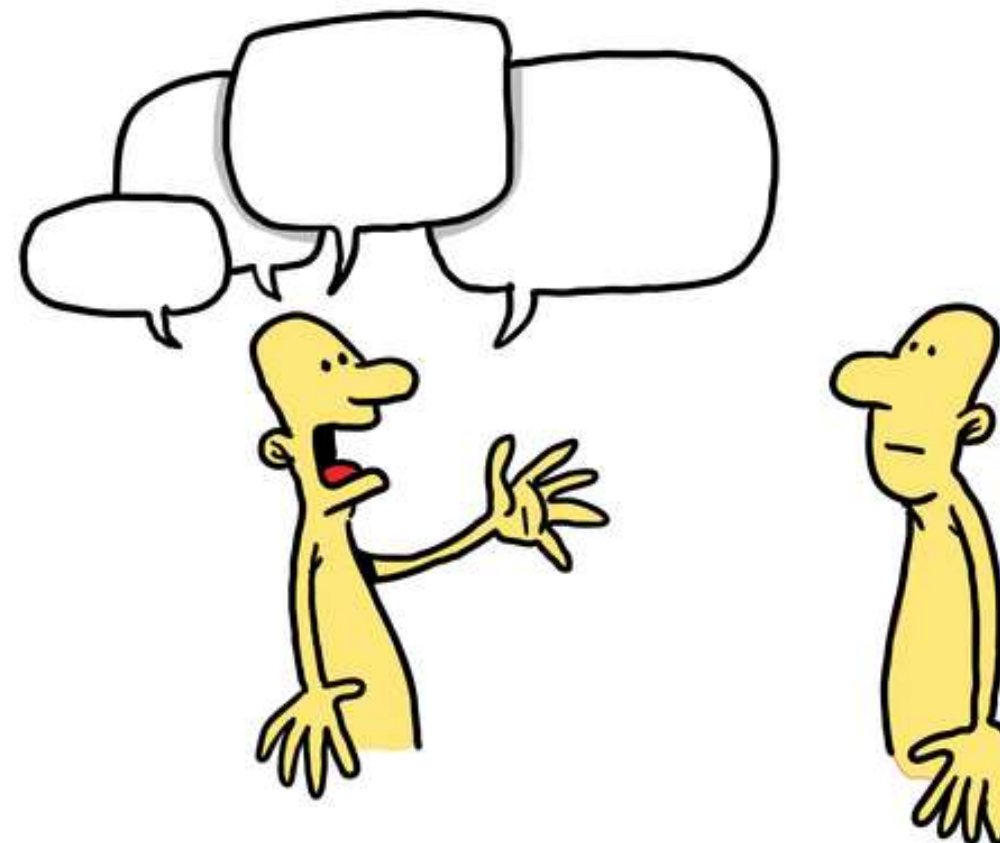
«Ви повинні бути чесними з надавачем медичних послуг. Якщо Ви пропустили прийом ліків або мали незахищений статевий акт, обов'язково повідомте про це».

Надавачі медичних послуг теж повинні бути чесними з пацієнтами. У разі високого вірусного навантаження пацієнт повинен знати про це, щоб вжити спільних заходів.

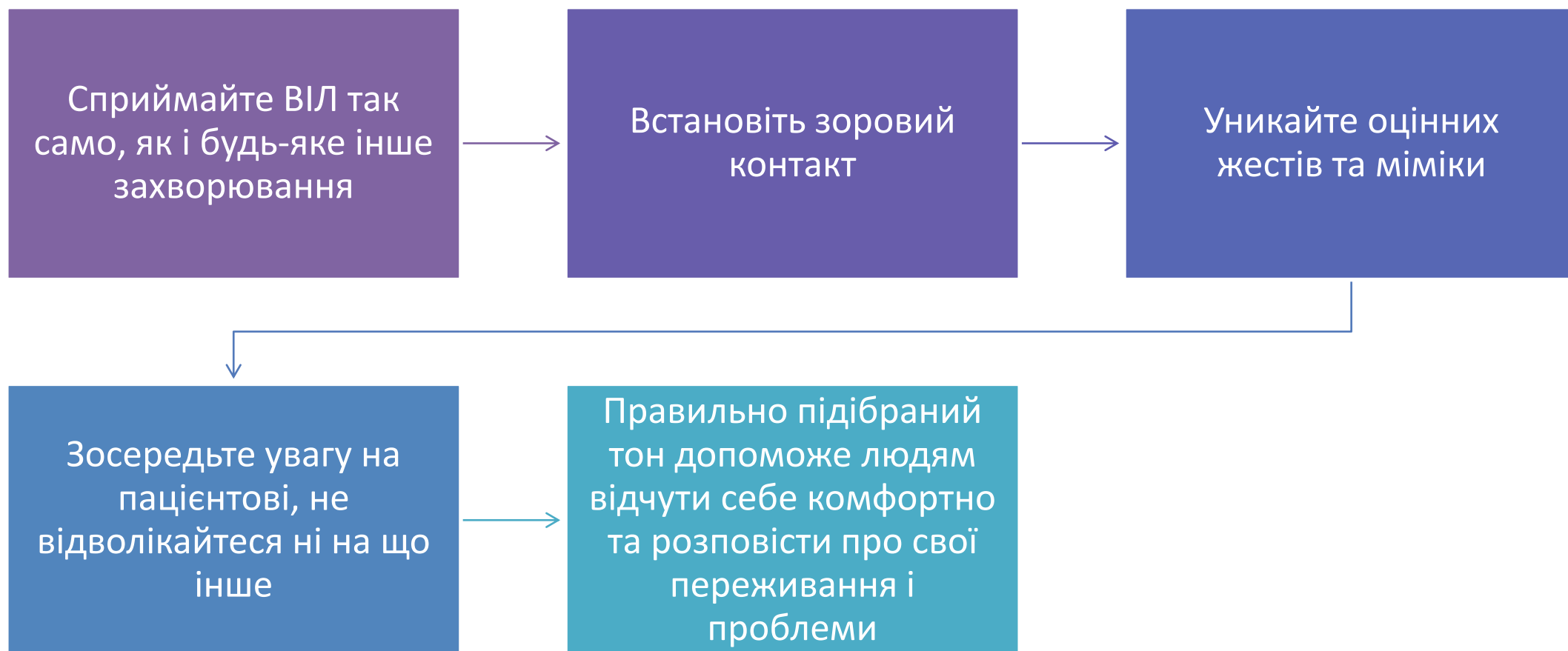
Адаптовано з «У кожного своя історія: Колекція історій жінок та розмов про виживання і лідерство» (Сестринська Любов) (Everyone Has a Story: A Collection of Women's Stories and Conversations of Survival and Leadership (SisterLove))

ЯК ПОЧАТИ РОЗМОВУ

- «Я знаю, що стигма і дискримінація подекуди завдають чимало болю».
- «Ви у безпечному місці, де поважають Вашу конфіденційність. Не бійтеся про все розповісти».
- «Якщо Ви зазнали стигми у цьому медичному закладі, повідомте про це. Не варто мовчати».
- «Якщо Ви поділитесь своїми переживаннями з людьми, яким Ви довіряєте, це значно допоможе Вам у боротьбі з ВІЛ».

ПОДАЙТЕ ПРИКЛАД ПРАВИЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ

ПОДАЙТЕ ПРИКЛАД ПРАВИЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ

(ПРОДОВЖЕННЯ)

1

Створіть привітне та сприятливе середовище

- Заохочуйте пацієнтів відкрито говорити про свої переживання та потреби

2

Запитайте пацієнтів, як вони ставляться до захворювання на ВІЛ та медичної допомоги

- «Якою є ціль Вашого сьогоднішнього візиту до медичного закладу?»

3

Нагадайте пацієнтам, що усі розмови з Вами чи іншими медичними працівниками є конфіденційними

ТРИМАЙТЕ РУКУ НА ПУЛЬСІ СВОЄЇ ГРОМАДИ

1

Тримайте руку на пульсі громади, у якій практикуєте

2

Намагайтеся зрозуміти терміни, які люди використовують, коли говорять про ВІЛ. Це допоможе Вам налагодити з ними стосунки

3

Будьте в курсі місцевих подій та заходів, які можуть стати платформою підтримки для подолання стигми щодо ВІЛ

ПІДТРИМАЙТЕ ЛЖВ У ПОДОЛАННІ СТИГМИ

Знання це – сила

- Обізнана щодо лікування людина:
 - Приймає більш зважені рішення завдяки отриманій інформації
 - Має можливість ефективніше протидіяти стигмі та дискримінації
- Залучайте до роботи наставників з громади, які співпрацюватимуть з новими пацієнтами та навчать їх стратегій подолання стигми за принципом «рівний – рівному»
- Проведіть працівникам медичного закладу навчання з навичок менторства. Вони повинні:
 - Уникати читання моралі та упереджених суджень
 - Давати конструктивні поради

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

FAST-TRACK
CITIES

IAFAC
INTERNATIONAL ASSOCIATION
OF PROVIDERS OF AIDS CARE

ДОДАТКОВІ КРОКИ ДО УСПІХУ

**Щоб
сприяти
вільному від
стигми
середовищу:**

Надайте пацієнтам вичерпну інформацію про ВІЛ у доступний та зрозумілий для них спосіб

Запропонуйте пацієнтам можливість дізнаватися про лікування ВІЛ та отримувати відповіді на свої запитання на регулярній основі

Надайте людям, які живуть з ВІЛ, доступ до послуг, що підтримають їхнє загальне благополуччя

Підтримайте пацієнтів у рішенні повідомити інших про свій ВІЛ-позитивний статус

H=N (U=U, N=N, K=K, I=I, B=B)

*U=U (англійська), N=N (нідерландська); K=K (в'єтнамська);
I=I (італійська, португальська, іспанська); B=B (турецька)*

- Формула «Не визначається = Не передається» (H=N) означає, що згідно результатів дослідження люди, які живуть з ВІЛ, які досягли невизначеного вірусного навантаження не можуть передати ВІЛ іншим
 - Розкажіть пацієнтам про H=N, а також про те, що:
 - Принцип H=N працює лише за умови, що вірусне навантаження залишається невизначним
 - Дуже важливо регулярно приймати лікування від ВІЛ, щоб бути здоровим(ою) та попередити передачу ВІЛ
 - Зрозуміло поясніть пацієнтам, що якщо ВІЛ пригнічується терапією, вони не можуть передати ВІЛ партнерам
 - Заохочуйте пацієнтів регулярно з'являтися на прийом до лікаря, щоб перевірити вірусне навантаження і бути впевненими у неможливості передати ВІЛ партнерам

НЕ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ = НЕ ПЕРЕДАЄТЬСЯ

Подолання стигми і дискримінації у медичних закладах, що надають послуги з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ

ПРОПАГУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Повідомити

Повідомте людей про їхні права

Показати

У своєму медичному закладі розмістіть інформацію про права людини у доступному місці

Поширити

Особливим чином та на регулярній основі поширюйте серед людей інформацію про ресурси

Надати

Надайте інформацію про місцеві організації, у яких можна отримати послуги з консультування та правову допомогу

Навчити

Проведіть своїм підлеглим навчання з прав людини та їхньої ролі як медичних працівників у наданні пацієнтам можливості брати участь у лікуванні

ОСНОВНІ ПУНКТИ

- Давайте пригадаємо зміст Модуля 2:
 - Як проявляється стигма у медичних закладах?
 - Яким є вільний від стигми медичний заклад?
 - Чи є Ваш заклад вільним від стигми? Якщо ні, як подолати стигму у медичному закладі?
 - Як можна визначити рівень стигми, якої зазнають пацієнти?
 - Яким чином Ви можете покращити комунікацію та діалог з пацієнтами?
 - Як Ви можете допомогти пацієнтам подолати стигму?
 - Що означає Н=Н? Як Ви можете інтегрувати цей принцип у медичну практику?
 - Як Ви можете сприяти захисту та реалізації фундаментального права пацієнтів на отримання вільних від стигми і дискримінації медичних послуг, в тому числі і послуг з лікування, супроводу та профілактики ВІЛ?

ВІДЕОРЕСУРСИ

- Два відео, створені волонтерською спільнотою Сестринська любов (SisterLove) (США):
 - Стигма та повідомлення про ВІЛ-статус (Stigma & Disclosure)
 - Комунікація з надавачем медичних послуг (Talking to Your Provider)
- [У кожного своя історія: розмови про виживання та лідерство \(Everyone Has a Story: Conversations of Survival and Leadership\)](#)
- Відео створені [Фундацією Мартіна Фішера \(Martín Fisher Foundation\)](#) (Великобританія)
 - Правдива історія ВІЛ (Making HIV History) (анімаційним фільм, який спростовує міфи про ВІЛ)
 - Ми дізнаємося, ми думаємо, ми змінюємося (We Learn, We Think, We Change)
 - Поцілунки, тестування та обійми цілком безпечні (Kissing Testing & Hugging are Okay)
 - Pozнайомтеся з людьми, які живуть з ВІЛ (Meet Some People with HIV)
- [Стигма і дискримінація щодо ВІЛ \(Індія\)](#)
 - 22 відео присвячені темі стигми та дискримінації у сфері охорони здоров'я
 - Політика здоров'я плюс (Health Policy Plus) за підтримки Національного інституту психічного здоров'я США

ПОДЯКА

- Асоціація IAPAC виловлює вдячність за внесок у створення цього онлайн-курсу:
 - Об'єднаній програмі Організації Об'єднаних Націй з ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС), Міжнародному товариству з СНІДу (IAS), Всесвітній мережі людей, які живуть з ВІЛ (GNP+), Асоціації медсестер, які надають послуги з лікування СНІД (ANAC) та Міжнародній коаліції з готовності до лікування (ITPC)
- Фінансування цього проекту було здійснено за підтримки Надзвичайного плану Президента США для надання допомоги в боротьбі з ВІЛ/СНІД (PEPFAR) та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).